

Zakopání psi a hrobaři českého stavebnictví

Author: SF / Petr Bým | Published: 08.03.2012

Krátký premiérův projev, jehož pasáže o české rozpočtové nezávislosti by ocenilo snad už jen pár podivínů, populistů či zastydlých nacionalistů, měl i další slabší místa. Tak například s fanfárami prezentovaná proexportní politika je jistě pozitivním počinem, nicméně v době, kdy právě export i obchodní přebytek země bez ohledu na recesi minulou i současnou lámají rekordy a Česko 80 % svého HDP realizuje v zahraničí, zjevně tak úplně nemíří do jádra našich současných ekonomických a politických problémů. Těmi naopak jsou, jak na Fóru upozornila politoložka Vladimíra Dvořáková, chronické české deficity: špatná vymahatelnost práva, politiky samotnými permanentně zpochybňovaná nezávislost justičního aparátu a všudypřítomná korupce zasahující hlavně státní aparát, jemuž mj. schází zákon o státní službě. Schází i pro stavaře nanejvýš důležité „kultivované soutěžní prostředí“, jak dodal ředitel Metrostavu Pavel Pilát.

Proti kalouskovským škrtům

Tři ministři - pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu a dopravy - na summitu tuzemských stavařů setrvali déle než premiér a čest současného kabinetu a české politiky vůbec přece jen obhajovali lépe než její primarius. Patrné je, že s politikou ministra financí (a ta dominuje vládní politice naprosto jednoznačně) tak úplně nesouzní. Škrty ve veřejných výdajích za současného zvyšování daní a odvodů všech jsou pro ekonomiku i podle nich přinejmenším problematické. „K blahobytu se neprošetříme!“ řekl na Fóru Dan Ťok z české filiálky společnosti Skanska a tento názor zjevně sdílí i někteří ministři. Jak Pavel Dobeš, tak i další proto hledají prorůstové „rezervy“. A ty skutečně někde existují: třeba v podobě deseti miliard na účtech státní firmy Lesy ČR, třeba v podobě úvěrů, které by na konkrétní projekty poskytly státu samotné stavební firmy nejspíš za použití factoringu. A samozřejmě: hlavní naděje se vkládají do unijních peněz, o těch mluvili na Fóru snad všichni. Jednak těch fondů, které se budou rozdělovat v příštím rozpočtovém období Unie (2014 - 2020), jednak těch, jejichž porcování už probíhá. Jak upozornil ministr dopravy, s jejich údajně nedostatečným čerpáním to není tak strašné (deník HN ovšem nedávno uvedl, že je na úrovni 17 % možného), nicméně i tady lze jistě přidat. Vedle efektivnějšího čerpání těchto zdrojů do úvahy připadá ještě převod „měkkých“ sociálních výdajů do „tvrdých“ výdajů na infrastrukturu - to by mohlo přinést pár desítek miliard. Transfer finančních prostředků z programu ESF, tedy z „pytle“, který má sloužit sociálním a kulturním potřebám (inkluze etnických menšin či handicapovaných občanů, zvýšení zaměstnanosti žen atd.), by ovšem v unijních kancelářích nezněl příliš košer. Tvrzení ministra Kuby - „Jsou to vyhozené stamiliony!“ - může mít racionální jádro (Unie neumí své peníze utrácet vždy efektivně), nicméně představa, že v Bruselu financování eliminace romských ghett ochotně zamění za další příjmovou položku

nadnárodních stavebních společností, asi není příliš realistická.

Bez ohledu na slabší místa všech těchto nápadů stavaři na svém každoročním Fóru konečně uslyšeli něco pozitivního - a ocenili to, byť střídmě. „Alespoň něco!“ dal se slyšet už citovaný ředitel Pilát.

Kde je skutečně zakopán pes

Bohužel i ministři Kuba a Dobeš mají na svých puškách ohnutou mušku. Nejpřehledněji bojiště českého stavebnictví popsal ekonom Petr Zahradník z České spořitelny. V rovnostranném trojúhelníku „finance - procedury (legislativa) - strategie“ to skřípá ve všech úhlech. Peníze stát nemá, rozhodovací procesy jsou nekvalitní časově i svou „čistotou“ a strategii či investiční politiku český stát nemá, resp. má ji neúplnou a každou chvíli jinou.

Řešení naposled zmíněných problémů přitom nijak nesouvisí s financemi, ale jen se špatnou prací státního aparátu a permanentním politickým marasmem. Pravda - ministr Jankovský auditorium alespoň trochu potěšil projednávanými změnami stavebního zákona v oblasti územního a stavebního řízení a související novely zákona o vyvlastnění. Velký stavařský problém (jeho podstatu na Fóru nehledanými slovy vyjádřil Andrej Babiš „mluví do toho každé jezevec!“, když dodal „Problém Havránková bych já vyřešil na počkání!“, což mu lze snad i věřit) se v nedaleké budoucnosti snad alespoň zmírní. Na kompaktní, dlouhodobě platnou a efektivní investiční strategii státu si ovšem za vlády, která dokáže jen škrtat v rozpočtech a budít rozpaky v Bruselu, musíme počkat. Kupodivu zdánlivě nejvýznamnější a zároveň nejproblematictější vrchol zmíněného trojúhelníku - finance - z jistého úhlu pohledu nevypadá tak tristně a vyprázdněně, jak se nám vláda neustále snaží vtloukat do hlavy.

Kde jsou peníze?

Český národ schovává ve slamnících 1,7 bilionu korun. I po odečtení dluhů ve výši 1 bilionu tak má k dispozici 700 miliard korun. Stejně tučné jsou firemní účty a na žocích peněz se díky tomu válejí i tuzemští bankéři. Tyto peníze ale zahálejí - domácí poptávka, ať už investiční, či spotřebitelská, je slabá. A není divu. Když stát dokáže jenom donekonečna opakovat mantru „nemáme - nedáme - zvýšíme/zdražíme“, do utrácení se nikdo nehrne a každý myslí spíše na strýčka Příhodu.

Přitom uvolnit tyto soukromé zdroje by mj. mohlo přímo podpořit bytovou výstavbu, nepřímou - třeba skrze realitní či investiční fondy, jimž slabé zhodnocování vkladů nahrává - i další segmenty domácího stavebnictví. Jeho problém totiž není jen v nepovzbudivých účetních uzávěrkách, putujících z Prahy do Vídně, Paříže či Stockholmu, kde sídlí velké tuzemské stavební firmy, tyjící hlavně z předražených státních infrastrukturních zakázek, ale i „dole“. Totiž v nedostatku práce pro menší firmy - které by dobře mohl uživit právě soukromý sektor. Kdyby ovšem nebyl neustále frustrován slovy a nečinností politiků.

Neduh je to o to závažnější, že - jak upozornil Pavel Baxa z ministerstva dopravy, výstavby a regionálního rozvoje SR - „komunistický“ investiční dluh už je skoro eliminován a chutný stavařský chleba, silně mazaný tukem lukrativních infrastrukturních zakázek, bude zanedlouho historií. Tím spíše, že celá Evropa (tedy Unie a nečasovské nezávislé Česko) zřejmě skutečně vchází do dlouhého období redukce veřejných výdajů.

I proto se čeští stavaři spoléhat tak jako dosud na zakázky státu, krajů či obcí, určitě nemohou. Pomoci jim naopak může racionalizace všech rozhodovacích procesů, na nichž jsou značně závislí především z hlediska času, a ta se v poslední době přece jen rozvíjela. Bohužel a ke škodě celé ekonomiky nic takového nelze tvrdit o domácí soukromé poptávce. Její akcelerace či alespoň návrat k předrecesním časům by pro české stavebnictví mohla být další ozdravnou injekcí. Barnumsky děsivá proroctví politiků spolu se zvyšováním daňové zátěže občanů i firem ovšem působí přesně opačně.

Ilustrace: [Svilen Milev/zs](#)

08.03.2012 09:40, SF / Petr Bým